

Informasjon om PRA (progressiv retinal atrofi)

(pr mars 2016)

PRA (progressiv retinal atrofi) er betegnelsen på en gruppe arvelige sykdommer som angriper synscellene i øynenes netthinner. I utgangspunktet er netthinnen normalt utviklet og hunden har normalt syn, men på et tidspunkt skjer det en gradvis ødeleggelse av synscellene. Symptomer kan inntre i svært varierende alder, fra 1-2 års alder opptil 10 år. Det er mange ulike mutasjoner som kan gi PRA. Disse varierer fra rase til rase, og noen raser har flere mulige mutasjoner – og for en del mutasjoner finnes det ikke DNA-test.

Kliniske symptomer¹

Stavene er de synscellene som først ødelegges. Derfor blir hunder med PRA først nattblinde, mens synet i dagslys fremdeles er normalt i de tidlige stadiene. Eieren vil merke at hunden blir mørkredd og at den kan ha problemer med å se når den går fra dagslys og inn i et dårlig opplyst rom. Siden stavene er i størst antall i periferien av netthinnen, smalner synsfeltet inn og hundene får såkalt "tunnelsyn". Det vil si at de ikke ser ting på sidene, men kan se rett framfor seg. Gradvis vil også tappene i netthinnen ødelegges. Derved forsvinner også dagsynet og hunden blir blind. Det finnes ingen behandling for å hindre eller forsinke utviklingen av sykdom. Hundene vil i varierende grad tilpasse seg den nye situasjonen. Generelt er hunder flinke til å orientere seg og kan i mange tilfeller klare seg uten problemer i kjente omgivelser. Begge øynene angripes samtidig og i samme grad. Sykdommen utvikles gradvis og er ikke smertefull. Det kan gå fra ett til flere år fra man merker de første symptomene på nedsatt mørkesyn til hunden er helt blind. Som følge av PRA utvikles ofte grå stær (katarakt) i linsene. Katarakt vil vise seg ved at refleksjonen fra øyet forsvinner og pupillene blir grå i stedet. Hvis kataraktutviklingen skjer raskt, kan den føre til betennelse og smerter i øynene.

Diagnose - behandling

Diagnose kan stilles ved øyeundersøkelse foretatt av en autorisert øyelyser. Det finnes pr i dag ingen

effektiv behandlingsmetode for PRA. (Se for øvrig Ellen Bjerkås sin artikkel i NKKs seminarhefte Hund og Helse 2006, som kan kjøpes i NKKs nettbutikk.)

Nedarving

PRA hos rasene som har sentral registrering i NKK (Tabell 1) nedarves autosomt recessivt (hos enkelte andre raser fins PRA med annen nedarving). Autosomal recessiv nedarving innebærer at hunden må få ett sykdomsgen fra hver av sine foreldre for å utvikle sykdom. Kun hunder som har sykdomsgenet i dobbel dose (homozygote) utvikler sykdom (Tabell 2). Hos mange av rasene finnes det også andre former for PRA som man ikke kan genteste for. DNA-testing erstatter derfor ikke øyelysning men er et viktig supplement. I Tabell 2 er betydningen av de ulike mulige resultatene av en slik DNA-test forklart.

DNA-test

Når du skal ta prøve av hunden din, henter du NKKs DNA-skjema via «Min side» på www.nkk.no. Dette skjemaet sendes IKKE til laboratoriet, men sendes NKK av eier sammen med prøvesvar/sertifikat når det kommer fra laboratoriet. Prøven MÅ tas og sendes av veterinær, som også må kontrollerer hundens chip.

Mer informasjon om DNA-testing mm i følgende dokumenter:

DNA – laboratorier, tester, raser - oppdatert oversikt over DNA-tester med sentral registrering hos ulike raser og godkjente laboratorier

Registreringshåndbok (Regler for registrering av hund)

– oppdatert oversikt over raser med tilleggskrav til foreldretyr for registrering av valper, feks DNA-tester

Skal hunden din DNA-testes? – praktisk informasjon om hvordan du går fram for å få testet en hund

Mulige svar på DNA-testen

Diagnose	Forklaring
Fri (homozygot for det friske genet)	Hunden bærer ikke genet for sykdommen det er testet for, og vil ikke utvikle sykdommen
Bærer (heterozygot for sykdomsgenet)	Hunden bærer genet for sykdommen, men vil <i>sannsynligvis</i> ikke selv utvikle sykdommen. <i>Dersom en bærer brukes i avl, må den kun pares med en hund som er testet fri for dette genet.</i> Da vil ca halvparten av avkommene være bærere, mens resten vil være fri for genet. Ingen avkom etter en slik kombinasjon vil utvikle sykdommen. <i>En bærer skal <u>ikke</u> pares med en annen bærer eller en hund som er syk/affisert.</i>
Syk/affisert (homozygot for sykdomsgenet)	Hunden har fått genet for sykdommen fra begge sine foreldre og er allerede syk eller vil etter all sannsynlighet utvikle sykdommen